

10 PSZCZYNA - (O. ZIEMI PSZCZYŃSKIEJ) - ID. 1276

Najważniejsze cechy lokalnych form urbanistyki i architektury:

- dobrze zachowany średniowieczny układ starego centrum powiązany z zespołem pałacowo-parkowym,
- jednorodna architektura mieszczańskich kamienic wokół rynku i przyległych uliczek, zachowane neostylowe elewacje budynków, dobrze urządzone przestrzenie publiczne.

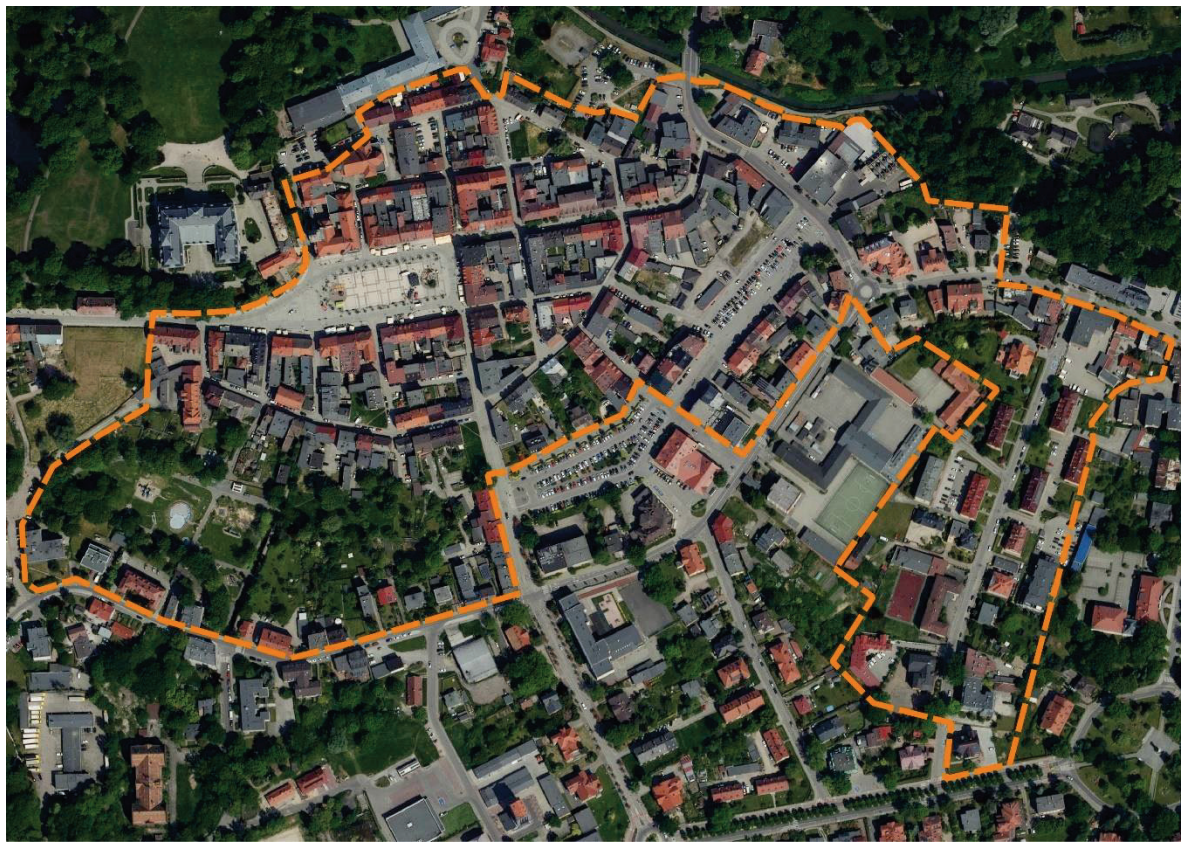
1	NAZWA LFA			PSZCZYNA – stare miasto
2	LOKALIZACJA			obszar Ziemi Pszczyński, miasto powiatowe średniej wielkości o średniowiecznym rodowodzie (od połowy XIII. w.), urbanistyczny układ historycznego centrum miasta średniowiecznego z rynkiem, z licznymi zabytkami, kamienicami mieszczańskimi, kościół ewangelicko-augsburski i katolicki kościół parafialny Wszystkich Świętych, układ miejski powiązany jest z zespołem pałacowo-parkowym (w sąsiedniej jednostce/krajobrazie), zespół staromiejski i pałacowy o znaczeniu europejskim
3	KATEGORIA	funkcja		mieszkaniowa, usługowa, administracyjna, miasto turystyczne
		rodzaj		zabudowa mieszkaniowo-usługowa i rezydencjonalna
		spójność obszarowa		dobrze zachowany układ przestrzenny - zabytkowe centrum na planie owalnym z nieregularną siatką ulic, wydłużony, prostokątny rynek z przyległymi ulicami zabudowany domami o wys. 2-4 kondygnacji z usługami w parterach. W rejestrze zabytków ujęte są zachowany historyczny układ urbanistyczny miasteczka z rynkiem, również kamienice przy Rynku oraz liczne budynki w zabudowie sąsiednich ulic historycznego centrum miasta
4	CECHY CHARAKTERYSTYCZNE			PARAMETRY
5	układ zabudowy, w tym linia zabudowy			układ urbanistyczny zabytkowego centrum na planie owalnym, zabudowa mieszkaniowa jednorodna z wbudowanymi usługami w parterach
6	forma budynków	gabaryty obiektów	wysokość zabudowy	1-3 kondygnacji, wys. 5 – 15 m
			proporcja, kształt bryły	proporcje i kształty brył bogate, zróżnicowane
			wysokość górnej krawędzi elewacji frontowej, proporcje pomiędzy wysokością ściany (jej gzymsu lub attyki) a wysokością dachu	3 – 12 m, 1:0,2 do 1:0,5
			geometria dachu (kąt nachylenia i układ połaci dachowych)	dachy spadziste (dwu i wielospadowe) o konstrukcji ciesielskiej (krokwiowe, płatiwio - krokwiowe), o kącie nachylenia 30 – 50 st.

		poziom posadowienia parteru	20 – 70 cm
		procent przeszklenia elewacji	ok. 20%, w rynku elewacje w parterach wtórnie przeszkłone do 70%
7	charakterystyczne elementy konstrukcyjne i zdobnicze		ściany murowane, tynkowane, dachy o konstrukcji drewnianej, budynki publiczne o dekoracji barokowej, neorenesansowej, fasady kamienic o dekoracji stylowej i neostylowej (neorenesans, neobarok, klasycyzm), w elewacjach występują kamienne i tynkarskie detale rzeźbiarskie, fragmenty ceglane
8	stosowane materiały wykończeniowe		tynki, pokrycie dachów: pierwotnie - gont i dachówka ceramiczna, wtórnie - blacha, blachodachówka, papa
9	charakterystyczne cechy elewacji budynków, w tym	kolorystyka	tynki jasne, w kolorach pastelowych, jasny ugier, odcienie żółci, jasno szare, fragmenty z cegły licowej
		cechy stolarki okiennej i drzwiowej: kolorystyka, podział kwater okiennych i drzwiowych, stosowane materiały	stolarka drewniana, drzwi dekorowane o zróżnicowanej kolorystyce, okna z podziałem na kwatery (4-6), w kolorze białym, szaro-zielonym, kondygnacje pięter wydzielane są profilowanymi gzymsami, dekorowane obramienia drzwi i okien, attyk, tradycyjną formą są facjaty i „wole oczka” umieszczane w połaciach dachu
10	charakterystyczne cechy dachów budynków w tym	kolorystyka	odcienie czerwieni, brązu, szarości
		stosowane materiały	pierwotnie - gont i dachówka ceramiczna, wtórnie - blacha, blachodachówka, papa
11	cechy małej architektury i ogrodzeń	detal architektoniczny	mała architektura o indywidualnym charakterze, występują zabytkowe i współczesne formy rzeźbiarskie, nawierzchnie ulic i placów z kostki i płyt granitowych, także kostka betonowa
		stosowane materiały	pierwotnie kamień granitowy, piaskowiec, odlewy żeliwne i z brązu, współcześnie – także pręty metalowe, beton

Rekomendacje i wnioski dotyczące zachowania charakteru obszaru LFA:

Zachowanie układu urbanistycznego starego centrum powiązanego z zespołem pałacowo-parkowym o jednorodnej architekturze mieszczańskich kamienic wokół rynku i przyległych uliczek, zachowanych neostylowych elewacjach budynków i dobrze urządzonych przestrzeniach publicznych utrzymanie funkcji mieszkaniowej, administracyjnej, turystycznej w zabudowie mieszkaniowo-usługowej i rezydencjonalnej. Utrzymanie planu owalnego z nieregularną siatką ulic, wydłużonego, prostokątnego rynku z przyległymi ulicami zabudowanymi domami murowanymi, tynkowanymi, dachy o konstrukcji drewnianej o wysokości od 1 do 3 kondygnacji, o wysokości 6-15 m, z usługami w parterach. Utrzymanie wysokości zabudowy od 1 do 3 kondygnacji. Ochrona proporcji, bogatych kształtów i zróżnicowania brył budynków. Zachowanie dachów spadzistych (dwi i wielospadowych) o konstrukcji ciesielskiej (krokwiowe, płatwiowo - krokwiowe), o kącie nachylenia 30 – 50 stopni. Pokrycie dachówką ceramiczną w odcieniach czerwieni, brązu i szarości. Utrzymanie kamiennych i tynkarskich detali rzeźbiarskich oraz fragmentów ceglanych. Stosowanie w elewacjach budynków tynków jasnych, w kolorach pastelowych, jasny ugier, odcienie żółci, jasno szare, fragmentów z cegły licowej; stolarka drewniana, drzwi dekorowane o zróżnicowanej kolorystyce, okna z podziałem na kwatery (4-6), w kolorze białym, szaro-zielonym, kondygnacje pięter wydzielane są profilowanymi gzymsami, dekorowane obramienia drzwi i okien, attyk, tradycyjną formą są facjaty i „wole oczka” umieszczane w połaciach dachu. W obszarze starego miasta zachowanie istniejącej skali zabudowy,

kształtów dachów i ich tradycyjnego pokrycia, kolorystyki ścian, detali wykończenia i małej architektury.

Ryc. 63. Pszczyna - dobrze zachowany układ zabytkowego centrum miasta na planie owalnym wraz z zespołem pałacowo-parkowym.

Ryc. 64. Pszczyna – prostokątny rynek historycznego centrum średniowiecznego miasta. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 65. Pszczyna – mieszczańskie kamienice w północnej pierzei rynku. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 66. Pszczyna – zabytkowe kamienice w centrum miasta z wbudowanymi usługami w parterach (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 67. Pszczyna – kości ewangelicko-augsburski i ratusz. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 68. Pszczyna – zabudowa południowej pierzei rynku. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 69. Pszczyna – fasady kamienic o dekoracji stylowej i neostylowej w zespole staromiejskim. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 70. Pszczyna – zabytkowa zabudowa mieszkaniowa przy ul. Piastowskiej. (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 71. Pszczyna – Brama Wybrańców i Pałac Hochbergów (położone w sąsiednim krajobrazie/jednostce). (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 72. Pszczyna – południowa fasada Pałacu Hochbergów (położony w sąsiednim krajobrazie/jednostce). (fot. A. Grzybowski).

Ryc. 73. Pszczyna – zabudowa mieszkaniowo-usługowa na starym mieście. (fot. A. Weigle)